

КЫРГЫЗСТАН

Дяддары

4·1978

дун райондук комитети жана чарбалардын жетекчилери жаштардын мындай эң сонун баалуу демилгелерин ар тараптан кызуу колдоого алышат. «Улахол» совхозундагы комплекстин салтанаттуу ачылышында Социалистик Эмгектин Баатыры Төлөсүн Исманлов «Оттук» орто мектебинин 12 бүтүрүүчүлөрүнөн турган «Алтын-Булак» комсомолдук-жаштар бригадасынын бригадири С. Мамбетовага комплекстин символикалык ачыктын тапшырды. Ошондой эле Тоң орто мектебинин 18 бүтүрүүчүлөрү Асаналиева Бурулкан жетектеген «Көл-Төлкуну» жаштар бригадасы Кыргызстан Комсомолунун 50 жылдыгы атындагы совхоздо иштеп жатат. Бул комсомолдук жаштар бригадаларынын мүчөлөрүнө өндүрүштүк маданий жана турмуш-тиричилик жагынан зарыл болгон бардык шарттар түзүлүп берилген. Аларды кой чарбасын өстүрүүдө белгилүү болушкан тажрыйбалуу насаатчылар практикалык жардамдарын, кеңештерин беришип такай шефке алышкан.

Жаштарды айрыкча кыз-келиндерди айыл чарба өндүрүшүнө тартууда айыл кыштак маданиятын жогорулатуу, айылдык калктын турмуш-тиричилик шарттарын жакшыртуу чоң мааниге ээ. Райондун партиялык, советтик уюмдары бул багытта бир катар чараларды турмушка ашырып жатат. Азыркы учурда 7 маданият үйү, 19 клуб, 96 миң нуска китеп фондусу болгон 34 китепкана, балдардын музыкалык 2 мектеби иштейт.

Райондун бардык калк жашаган селолорунда типтүү мончолор, медпункттар, магазиндер көпчүлүгүндө суу проватору, турмуш-тиричилик жактан тейлөө үйлөрү бар. Оунчу беш жылдыктын ичинде райондун Ак-Терек, Оттук, Ак-Сай селолорунда турмуш-тиричилик жактан тейлөө үйлөрү жана Кажысай поселкасында турмуш-тиричилик жактан тейлөө павильону курулат. Райондо колхозчулардын жана малчылардын турмуш-тиричилик шарттарын жакшыртуу багытында зор иштер жүргүзүлүп жатат.

Малчылардын үйлөрү электрлештирилүүдө. Оунчу беш жылдыктын ичинде чарбаларда 500 орундук 15 тен ашык талаа стандарты, 905 орундук 12 балдар-бакчалары, 2 медпункт жана пекарня курулмакчы. Бул иштер айыл чарба өндүрүшүндө эмгектенип жатышкандарга алардын өндүрүмдүү иштеши үчүн ошондой эле айыл чарба өндүрүшүндө жаштарды, айрыкча кыз-келиндерди кеңири тартууга ыңгайлуу шарттарды түзөмөкчү.

Партиянын райондук комитети, партиялык, советтик уюмдары КПССтин XXV съездинин чечимдерине ылайык айыл-чарба өндүрүшүн жаштар, билимдүү кадрлар менен толуктоо, айыл-чарба өндүрүшүнө кыз-келиндерди кеңири тартуу боюнча дайыма камкордуктарды көрүү менен 1978-жылдагы планын орундатуудагы партиянын чакырыгына күжүрмөн эмгегибиз менен жооп беребиз.

М. УЧКЕМПИРОВА,
Кыргызстан КП Тоң райкомунун
секретары.

М. АБЫЛКАСЫМОВА,
Бүткүл Союздук Ленин комсомолу
сыйлыгынын лауреаты

ОКУСАМ ЛЕНИН СЕНИ

Окусам Ленин сени,
Ойлор келди,
Көңүлдү көккө учуруп,
Бир заматта.
Эрк менен күчтү кошуп,
Акыл берди.
Жеңилип калбасыма,
Атаандашка.

Бирөөгө ишенимден,
Калганымда,
Ачамын китебиңди,
Ызаат менен.

Деңиздей мол күчүндө,
Идеядан,
Түк калбай чаңы асмандап,
Учат күнөөм

Кимдендир бузулса да,
Күткөн оюм,
Кол жуусам досуман да,
Кокусунан.
Эне — ата, жарыман да
Соороно албайм,
Соороном
ЛЕНИНДИН окуусунан.

ӨМҮРҮМДӨГҮ БАКЫТ

Жакшы аял, мээрман эне жөнүндө сөз боло калган жерде Мария Александровна Ульянованын токтоо, акылдуу, келбеттүү элеси көз алдыма тартыла калат. Мен аны аял затынын даанышманы, кемеңгери дээр элем. Ошондуктан драматург И. Поповдун «Үй-бүлө» спектаклинде анын ролун ойноо мен үчүн зор сыймык болгондугун айта кетким келет. Анын образын сахнага алып чыгууга даярдык көрүп жаткан күндөрү өспүрүм Володя чоңоюп келаткан үй-бүлөдөгү бир тууган балдардын кулк-мүнөзү менен тереңирээк

таанышууга, ал үчүн Ленин жана анын үй-бүлөсү жөнүндө жаралган көп-көп эскерүүлөрдү окууга туура келди. Анткени Мария Александровнанын бардык балдарына жасаган мамилеси аркылуу Володяга болгон мээримин, ишенимин ачып берүү керек болгон эле. Серпилеп ашык сөз сүйлөбөгөн, керек болгон учурда жеке кайгысын ичине жашырып жаркырап-жайнай билген бул аял балдарынын ичинен Володяга өзгөчө көңүл бөлүп, ага өзгөчө мээримин төкчү. Ошону менен бирге эле ушул уулунун келечегинен чосочуй турган,

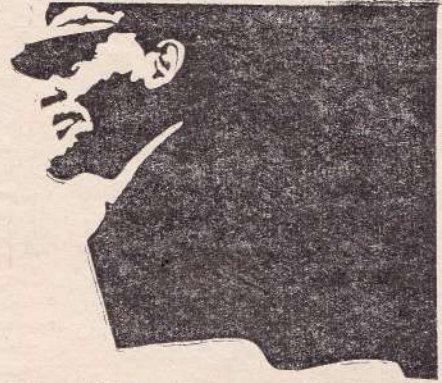
АЗАТТЫК ТАҢЫ — СССР

Лазер нуру алмазды да шарт кескен
Биздин күндүн кудуретин ырдаймын.
Сызыгындай чагылгандын жарк эткен
Саптар менен Мекенимди чулгаймын.
Жогору вольт кыдырата жарышкан
Зор өлкөмдү Ильич жаккан шам менен,
Биздин туунун түсү кызыл тарыхтан,
Азаттыкты орнотконбуз кан менен.
Биздин жаштык околтордо өк учкан
Калбырлаган зор Мекенин калкалап,
Бардык калкты куткарганбыз согуштан
Адамзаттын зор душманын талкалап,
Солк этпестен турган болсо Эне-Жер
Ушул бүгүн бактысына чалкалап;
Анын сыры Жер үстүндө СССР
Төшү менен Жерди турат калкалап!

ЛЕНИН

Татаал эле тагдырдын
Көчмөндөргө не дээр!
Кыргыз кыйры бузулуп,
Кетеринде кедери,
Үмүт нуру бүлбүлдөп,
Үзүлөрдө күдөрү,
Өчөр отту тутантып,
Өзүң болдуң медеери!

Осуятың орошон
Уялап эл дилинде.
Адамзаттын ойлору
Мөмөлөгөн тилинде.
Дарак жерден өнгөндөй,
Элдин көөнү билимде.
Кудурети кыргыздын
Кулач урат илимде!

Тоолук элдин рухани
Түнт доордон силкинтий.
Акыл-эсин нурдантап
Жаңы аң-сезим телчиттий.
Кайып болду көңүлдөн
Азгырыгы мечиттин.
Сууруп чыгып өлүмдөн
Улуу өмүргө ээрчиттий.

Бакен Кыдыкеева «Үй-бүлө» спектаклинде Мария Александровна Ульянованын ролунда.

В. КИРИЕНКОнун фотосу.

анткени Володя революциянын ишине жашынан эле жалындуу кирише баштаганын сезген. Эненин: «Сага ишенем Володя, бирок сенин келечегиңди ойлоп, корком» — деп айтканы бар. Ал дагы — «Ушул Володямын күлгөнү такыр башкача» — деп сүймөнчүлүк менен айтчу экен. Чынында эле Володя күлгөндө өзүн такыр унутуп койчу, ал ушунчалык таза дили менен күлгөндүктөн аны карап турган адамдар да аргасыздан анын күлкүсүнүн шарына азгырылып кетчү. Володянын энеси фортепиано ойнай билген, музыка менен ырга ышкылуу, элдик жомокторду, легендаларды көп билген аял болгон. Ал балдарына бир нерсе жөнүндө кеп салганда окуяны куюлуштуруп айтып образдуу сүрөттөп берүүчү экен. Ал балдарынын таятасы жана таенесин сөз кылып олтуруп: «Мына, балдарым азыр баарыбыз тең бир арабага түшүп алып таятаңардыкына кетип баратабыз. Арабанын бир жагында силер, бир жагында атаңар экөөбүз олтурабыз, эң узак жол жүрөбүз» — дегенде апасын карап, угуп олтурган балдары өз-өз орундуктарында чайпалышып, өздөрүн чын эле араба менен жолдо кетип бараткандай сезип калышаар эле. Володянын энеси өтө кайраттуу да аял болгон. Башка адамдардын алдында өзүн мүнчүкүрөтүүдөн, көз жашын көргөзүүдөн каччу.

Сашанын өлүмү — Ульяновдордун үй-бүлөсүндөгү оор жоготуу. Бирок баарынан оор кайгы Сашаны төрөп чоңойткон эненин жүрөгүндө болду. Кээде

адам ушундай катуу кайгыга же зор кубанычка туш болгондо аны кимдир бирөөгө айтып бөлүшкүсү келет. Кубанычты бөлүшүү оңой, ал эми жүрөктүн башында оор таш сыяктуу чөгүп жаткан муңду ишенген, бел туткан адамына гана айтышың мүмкүн. Анда Мария Александровнанын бел туткан адамы 16 жаштагы Володя болду. Эне кичүү уулун чоң адамдай кабыл алды, анын астында көз жашын төгүп буркуроодон тартынган жок.

Мария Александровна мүчөсү келишкен, өмүрүнүн акырына чейин бели бир тутам бойдон калган өтө сымбаттуу аял болгон. Ошол Мария Александровнанын образына тийиштүү болгон ушул жогорудагыдай эң сонун адамдык сапаттарын бир бүтүн кылып чогултуп, аны сахнага алып чыгууда мага убагында көп күч жумшоого, көп изденүүгө туура келди. Анын үстүнө анда бул менин чыгармачылык өмүрүмдөгү экинчи гана жолку эненин ролу эле. Азыраак мурда Ч. Айтматовдун повести боюнча тартылган «Саманчынын жолу» көркөм фильминде Толгонайдын ролунда ойногон элем. Бардык балдарын тең Мекенин коргоого аттантып, бардык балдары тең согуштан кайтпай калган Толгонай эне менен Александр, Володя сыяктуу эки уулду чоңойткон бул эненин ортосунда бир гана окшоштук бар эле. Ал — эне болуу, эне болуу бакыты менен азабын баштан өткөрүү болчу. Эки ролдо тең ушул милдетти мен жеткире чече алдым го деп ойлойм. Анткени, мен ичимден бүт бойдон Толгонай менен Мария Александровнага айлана алган элем. Өзүнүн артист экенин унутуп таштап жаратып жаткан образ менен жуурулушуп кетүү — көпчүлүк сахна чеберлеринин бактысы мына ушунда болуу керек.

Мария Александровнанын образын кыргыз көрүүчүлөрүнө алып чыгуучу биринчи күнгө чейин мен мейли кечедө, мейли үйдө, мейли театрда болсун өзүмдү Володянын энеси гана катары алып жүрүүнү милдет катары эсептегем. Үйдө өз балдарыма да Володянын энесиндей мамиле жасоого тырышчумун. Мария Александровнанын образын жаратууда мени канааттандырбаган бир нерсе — бул менин колдорум болду. Үй-бүлөдөгү балдарын бүт өзү гана кийиндирип, жуунтуп, чоңойтуп эмгекке бышкан, кезегинде фортепианонун клавишаларында элпек жүргүргөн назик, сергек колдордун кыймылын менин колдорумда ийкемге келтирүү өтө оор түйшүккө турду. Кээде түн ортосунда баары уктап калган жымжырт бөлмөдө күзгү алдында өз колдорума ачуум келип көпкө-көпкө турар элем. Көрсө, күнөө менин колдорумда эмес, өзүмдө экен, көрсө Мен Мария Александровнанын образына толук сүңгүп кире албай жатыпмын. Аны кийин түшүндүм. Өзүмдүн артистка экенимди унутуп, Володянын гана энеси боло калган учурда түшүндүм.

«Үй-бүлө» спектаклинен кийин К. Чапектин «Эне» спектаклинде башкы каармандын ролун аткардым. Бул образ да менимче жакшы ачылды. Ошентсе да мен өмүрүмдөгү эң зор бакыт деп Мария Александровнанын ролун сахнага алып чыккан күндү эстээр элем. Анткени Мария Александровна биздин улуу жол башчыбыз Владимир Ильич Лениндин энеси болгон. Жаш Володянын жүрөгүндө адамкерчиликтин, акылдын жүрөнүн сепкен эне болгон.

Б. КЫДЫКЕЕВА,
СССРдин эл артисткасы.